

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»**

«Затверджую»

Голова Приймальної комісії
Національного університету

«Острозька академія»



І. Д. Пасічник

28 лютого 2019 року

**Програма
вступного іспиту до аспірантури
з іноземної (англійської) мови**

Програма вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови (англійської). Укладачі: проф. кафедри англійської філології, факультету романо-германських мов НаУОА, Худолій А.О. Острог – 2019. 9 с.

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету “Острозька академія” (Протокол №3 від 28 лютого 2019 року).

ВСТУП

Програма вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови складена відповідно до Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 року № 309 (зі змінами).

1. Мета та завдання вступного іспиту з іноземних мов

Вступний іспит з іноземних мов (англійської, німецької, французької) до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з іноземної мови та подальше спрямування навчання іноземної мови в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України у європейський та світовий освітній простір та потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації. Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володіння іноземною мовою до її практичного застосування, до використання її як засобу отримання та обміну необхідною інформацією.

Програма відображає конкретні характеристики рівнів практичного володіння іноземною мовою та встановлює мінімум навчального матеріалу для розвитку передбачених навичок та умінь мовленнєвої діяльності.

Практичне володіння іноземною мовою передбачає демонстрування високого рівня сформованості функціональної, мовної та мовленнєвої компетенцій. **Функціональна компетенція** включає володіння іноземною мовою для академічних цілей, а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готувати та проводити презентації та семінари. **Мовна компетенція** передбачає володіння вступником орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови. **Мовленнєва компетенція** охоплює рецептивні та продуктивні вміння. Вступник до аспірантури повинен брати участь в усному спілкуванні іноземною мовою в обсязі, передбаченому програмою матеріалу.

2. Вимоги до навичок та умінь в мовленнєвій діяльності

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння.

До рецептивних умінь належить **читання**.

Вступник до аспірантури повинен **вміти**:

- виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до завдань кафедри іноземних мов та залежно від поставлених завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру;

- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);
- читати без словника із швидкістю 500-550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 2500 друкованих знаків за 10 хвилин);
- читати за допомогою галузевого словника із швидкістю не менш, ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – не менш, ніж 1200-1500 друкованих знаків за одну академічну годину);
- робити висновки на основі переробки отриманої інформації.

До продуктивних умінь належать **говоріння та переклад**.

Під час **говоріння** (монологічне мовлення та діалогічне мовлення) вступник до аспірантури повинен **вміти**:

У формі монологічного мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке непередготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором, а саме: взаємовідносини в сім'ї, колективі; захоплення, наукові інтереси; плани на майбутнє;
- виступати на конференціях з доповідями та повідомленнями.

У формі діалогічного мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;
- вести бесіду, демонструючи елементи пояснення, висловлення власної думки і т.ін.
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія / диспут у ході семінарів, конференцій тощо).
- фіксувати потрібну інформацію в ході спілкування.

Під час виконання **перекладу** матеріалу вступник до аспірантури повинен **вміти**:

- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- вибрати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

3. Характер навчального мовного матеріалу

Правила читання

Для розвитку навичок і умінь читання вступник до аспірантури повинен у галузі орфоєпії володіти на рівні автоматизму вимовою всіх звуків іноземної мови до міри, що забезпечує можливість для вступника зрозуміти промовлений текст.

Вступник до аспірантури повинен також володіти автоматизмом паузації на основі синтагматичного ділення речення, зв'язністю сприйняття і відтворення синтагм і основними інтонаційними контурами.

Граматичний мінімум охоплює знання таких категорій, структур та конструкцій:

Навчальний матеріал з англійської мови

1) Структура речення в англійській мові у порівнянні зі структурою речення в українській мові. Розповідне, питальне та заперечне речення. Типи питань.

2) Дієслово. Допоміжні, питальні та смислові дієслова.

3) Спосіб (дійсний, умовний, наказовий).

4) Система часів. Активний і пасивний стан. Особливості використання і перекладу пасивного стану.

5) Узгодження часів.

6) Умовний спосіб. Емфатичні конструкції.

7) Функції дієслів: to be, to have, to do, will, should, would.

8) Функції дієслів із закінченням – ing, – ed.

9) Іменник. Утворення множини. Присвійний відмінок.

10) Артикль.

11) Займенник (загальні відмінності). Особові, присвійні, вказівні займенники. Незначні займенники some, any і заперечний займенник no. Кількісні займенники many, any, few. Неозначно-особовий займенник one. Три функції one. Підсилювальні і зворотні займенники.

12) Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння.

13) Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.

14) Ознаки підрядних речень: додаткових, означальних, умовних; ознаки сполучникового і безсполучникового підпорядкування.

15) Безособові форми дієслова. Дієприкметник I, II, функції та способи перекладу. Інфінітив, функції та способи перекладу. Герундій функції та способи перекладу.

16) Модальні дієслова та їх еквіваленти.

17) Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови наукової літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає широкому профілю навчального закладу.

У цей мінімум входить загальнонавчана термінологічна лексика з фаху, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі і який складається з:

а) інтернаціональних слів, подібних у галузі виразу і таких, що збігаються у галузі змісту в рідній та англійській мовах;

б) відтворюваних похідних та складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи з літературою за фахом вступник до аспірантури також повинен знати найбільш вживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

4. СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Читання зі словником оригінального тексту з фаху з точною передачею змісту прочитаного у формі письмового перекладу. Обсяг тексту із розрахунку не менш ніж 1200 друкованих знаків за одну академічну годину.

2. Читання без словника оригінального тексту з фаху з передачею змісту у формі переказу рідною або іноземною мовою. Темп читання не менш ніж 400 друкованих знаків за хвилину. Обсяг тексту не менш ніж 2000 друкованих знаків.

3. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою.

5. ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит з іноземної мови до аспірантури передбачає декілька частин і містить низку завдань різних рівнів складності, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетенцій вступника.

Частина I. Мовленнєва компетенція

Блок 1. Читання. Метою цього завдання є перевірка рівня сформованості компетенції в читанні, а саме: детальне розуміння змісту прочитаного, вміння встановлювати значення лексико-граматичних одиниць на основі контексту, знання засобів організації дискурсу.

1. Читання зі словником оригінального тексту з фаху з точною передачею змісту прочитаного у формі письмового перекладу. Обсяг тексту - 1200 друкованих знаків. Час, відведений на виконання, – 40 хв.

2. Читання без словника оригінального тексту з фаху з передачею змісту у формі переказу рідною або іноземною мовою. Обсяг тексту 2500 друкованих знаків. Час, відведений на читання, – 5-8 хв.

Частина II. Мовна компетенція

Блок 2. Бесіда. Метою бесіди є перевірка рівня сформованості вмінь монологічного та діалогічного мовлення з урахуванням перевірки рівня сформованості лексичної та граматичної компетенцій, а саме здатність конструювати граматично правильні форми, використовуючи лексичні одиниці, які відповідають ситуації спілкування.

3. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою (10 тем):

- 1) Автобіографічні відомості (освіта, досвід, наукові інтереси).
- 2) Фахова освіта (спеціальність, яку здобуто після закінчення ВНЗ).
- 3) Національний університет “Острозька академія” (історія розвитку, структура ВНЗ).
- 4) Моє наукове дослідження.
- 5) Україна (географічне положення, клімат; найбільші міста країни).
- 6) Сучасний політичний устрій України (поділ влади в державі, адміністративно-територіальний устрій України, державна політика).
- 7) Конституція України.
- 8) Великобританія (географічне положення, економічний розвиток, промисловість, політичний устрій).
- 9) Європейський Союз.
- 10) Україна та Європейський Союз.

ПЕРЕЛІК РОЗМОВНИХ ТЕМ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ:

1. Introduce yourself (education, experience, scholarly interests);
2. My major (specialization);
3. Ostroh academy national university;
4. My research;
5. Ukraine (geographical position, territory, climate, population, economy);
6. Political system of Ukraine;
7. The Constitution of Ukraine;
8. The United Kingdom (geographical position, territory, population, economy, political system).
9. The European Union;
10. Ukraine and the European Union.

Рекомендовані запитання до співбесіди:

1. Яка тема Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
2. Чим обумовлений вибір теми Вашого дисертаційного дослідження?
3. Який напрям Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
4. Чи брали Ви участь у науковій діяльності до вступу до аспірантури?
5. У яких науково-практичних конференціях Ви брали участь?

6. Яка була тема Вашої магістерської роботи?

7. Де Ви працюєте? Яку посаду займаєте? Що входить до Ваших посадових обов'язків?

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Письмовий переклад рідною мовою іншомовного тексту з фаху (зі словником).

2. Реферативний усний переклад іншомовного тексту рідною мовою (без словника).

3. Бесіда за змістом прочитаного тексту (запитання – відповідь).

4. Лексико-граматичний аналіз помилок, якщо такі є під час перекладу.

5. Співбесіда в межах визначеної тематики.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Знання кожного окремого вступника до аспірантури оцінюються як середній бал за кожне з трьох питань екзаменаційного білета.

“Відмінно” виставляється при оцінках: “5”, “5”, “5” або “5”, “5”, “4”.

“Добре” виставляється при оцінках “4”, “4”, “5” або “4”, “4”, “4” або “4”, “4”, “3”.

“Задовільно” виставляється при оцінках: “4”, “3”, “3” або “3”, “3”, “3” або “3”, “2”, “3”.

“Незадовільно” виставляється при оцінках: “2”, “2”, “2”.

Оцінка **“відмінно”**: повний та адекватний переклад, а також правильне розуміння іншомовного тексту з фаху; здатність виправляти зроблені при перекладі помилки; представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (15 речень) у природному розмовному темпі (допускаються невеликі вимови та лексико-граматичні помилки, які не повинні впливати на розуміння змісту повідомлення); спроможність вести бесіду в межах програмної тематики.

Оцінка **“добре”**: достатньо адекватний переклад та розуміння іншомовного тексту з фаху; представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (10-15 речень) у середньому темпі (невеликі вимови та лексико-граматичні помилки не повинні впливати на розуміння загального змісту повідомлення); адекватна реакція на запитання викладача за темою повідомлення.

Оцінка **“задовільно”**: невідповідність перекладу до тексту оригіналу та неповне розуміння іншомовного тексту з фаху; представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (не менше 10 речень) у повільному темпі (невеликі вимови та лексико-граматичні помилки не повинні впливати на розуміння загального змісту повідомлення).

Оцінка **“незадовільно”**: виставляється в разі невиконання вимог до рівня знань, який відповідає оцінці **“задовільно”**.

**Рекомендована література для підготовки до вступного іспиту з
іноземної мови**

Англійська мова

1. Англійська мова: [Підручник] / [Л. Ю. Шапран, Л. І. Куниця, Г. А. Чередніченко, О. П. Авраменко]. Київ: Фірма «ІНКОС», 2007. 717 с.
2. Качалова К. Н. Практическая грамматика английского языка: в 2-х т. / К. Н. Качалова, Е. Е. Израилевич. К.: Методика, 2003. 304 с.
3. Тучина Н. В. Speak English with Pleasure/ под ред. Луизы Грин (Великобритания), Киры О. Янсон (США) / Н. В. Тучина, Т. К. Меркулова, В. С. Кузьмина. Харьков: СПД ФЛ Шапиро М.В., 2004. 288 с.
4. Murphy R. English Grammar in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 1988. 508 p.